

Tıpta Uzmanlık Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Psikiyatri Asistanlığı Hakkındaki Tutumları

Murat Emül¹, Mihriban Dalkıran²,
Sümeyye Uzunoğlu³,
Musa Tosun⁴, Alaattin Duran⁴,
Ruhi Yavuz⁴, Müfit Uğur⁴

¹Doç. Dr., ²Araş. Gör., ⁴Prof. Dr., Psikiyatri AD, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İstanbul
³6. sınıf tıp fakültesi öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Afyonkarahisar

ÖZET

Tıpta uzmanlık sınavına hazırlanan öğrencilerin psikiyatri asistanlığı hakkındaki tutumları

Amaç: Tıp fakültesi öğrencilerinin en başarılılarını psikiyatri alanına yönlendirmek giderek önem kazanmaktadır. Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin psikiyatri asistanlığı üzerine tutumlarının araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya, tıpta uzmanlık sınavına hazırlanan son sınıf tıp fakültesi öğrencileri alınmıştır. Öğrencilere, branş tercihlerinde nelerin etkili olduğunu ve psikiyatri asistanlığına bakışlarını araştıran bir anket formu verilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya 137 tıp fakültesi öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların %18.2'si psikiyatriden çekici üç uzmanlık dalına, %16'sı ise en itici üç dal içine yerleştirmişlerdir. Psikiyatriden prestijli bulan yalnızca bir kişi olmuştur. Uzmanlık seçimlerinde "iyi para tercih nedenidir" diyenlerin oranı %50.3'tür. Çalışmaya katılanların %75.9'u çalışacak bölgenin coğrafi özelliklerinin de önemli olduğunu belirtmişlerdir. "Kişi psikiyatriden kariyer olarak tercih edilecekse, çalışacağı yerin büyük şehirde olması gerektiğine" düşünenlerin oranı ise %69.3 olarak bulundu. Uzmanlık tercihinde hastalarının tedaviden yarar görebildiğine inanmayı önemli bulanların oranı %81.8 idi.

Sonuç: Tıp öğrencilerinin yaşamlarında kalite açısından kontrol edebilecekleri, prestijli özelliklere sahip uzmanlıklara önem verdikleri görülmektedir. Ancak, uzmanlık tercihlerinde bunların tek başına belirleyici olmadığı anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri asistanlığı, tutum, kariyer, saygınlık

ABSTRACT

The attitudes towards psychiatry residency in medical students who are preparing for the medical specialty examination

Objective: The recruitment of top medical students to the field of psychiatry is a growing concern. In this study, to investigate the attitudes of medical students towards psychiatry residency was aimed.

Method: Forty-two nurses working at daytime and 45 nurses working at the night shift were evaluated with Symptom Checklist-90-R (SCL-90-R) and Short Form 36 (SF-36) for assessing general psychiatric symptoms and quality of life.

Results: One hundred thirty seven medical students participated to the study. 18.2% of the participants have placed psychiatry among the most interesting three specialties, and 16% of them, among the less three attractive specialties. There was only one student who found psychiatry prestigious. The proportion of the students who had thought that money was a reason for preference was 50.3% and 75.9% of them reported that geographic features are important on their preference. The proportion of students who believed that "someone who prefer psychiatry as a career, should live in developed cities" was 69.3%. The proportion of students "believing that improvement of patients after the treatment is important in choosing a specialty" was 81.8%.

Conclusion: It was observed that the importance of specialties which have controllable, prestigious features for their life quality have been increasing among medical students. However, these features were not the only determinants in their preference of specialty.

Key words: Psychiatry residency, attitude, career, prestige

DOI: 10.5350/DAJPN2010230401

Yazışma adresi / Address reprint requests to:
Doç. Dr. Murat Emül, Psikiyatri AD, Cerrahpaşa
Tıp Fakültesi, İstanbul Üniversitesi
İstanbul - Türkiye

Telefon / Phone: +90-212-414-3128

Elektronik posta adresi / E-mail address:
huratemul@hotmail.com
muratemul@yahoo.com

Kabul tarihi / Date of acceptance:
14 Eylül 2010 / September 14, 2010

GİRİŞ

Amerika ve diğer ülkelerde tıp fakültesi öğrencilerinin en başarılılarını psikiyatri alanına yönlendirebilmek, giderek bir amaç haline gelmektedir (1). Psikiyatri uzmanları "psikiyatri alanına yönlendirme" konusunda bir sorun olup olmadığı ile ilgilenmese de, yapı-

lan çalışmalarda psikiyatri asistanlığını seçen kişilerde daha yaşlı, daha az bilimsel düşüncülü, ancak daha fazla empatik ve sözel olarak daha becerili olmak gibi bazı ortak özellikler belirlenmiştir (2,3). İleriye dönük yapılan bazı çalışmalarda, tıp fakültesi öğrencilerinin psikiyatri dalı üzerine görüşleri olumlu ve az olumlu gibi çelişkili sonuçlar vermiştir (4,5). Örneğin, olumlu bakan

tıp öğrencileri psikiyatryi faydalı ve değerli bulmuşken, bu dalı düşük saygınlık ve düşük maddi gelirle (4), yeterince iyileşmeyen hastalarla ve ailelerinin bu kariyere düşük bir derece gözüyle bakıyor olması (2,6) gibi konularla ilişkilendirmişlerdir. Aslında, tıp fakültesi öğrencilerinin yaklaşık %95'i psikiyatri dışı bir uzmanlık alanını seçmektedir (7). Yakın zamanda yapılan bir çalışmada, psikiyatryi kariyer olarak tercih eden öğrencilerin iki faktörü önemsedikleri anlaşılmıştır. Bu çalışmaya göre, iç faktörler (psikiyatri eğitiminin kalitesi) bu tercih için en önemli kriterler olarak bulunmuşken, dış faktörlere (doktorlar arasındaki eğilim, coğrafi konum) daha az önem verildiği tespit edilmiştir (8). Burada psikiyatri uzmanlığı eğitimcilerine düşen, psikiyatri asistanlığı tercihine olan ilgiyi arttırmak ve psikiyatri eğitimini yeterli derecede verebilecek duruma gelmek arasındaki dengeyi gözetmektir. Ülkemizde tıp fakültesi öğrencilerinin psikiyatri asistanlığı üzerine tutumları bugüne kadar hiç araştırılmamıştır. Bu nedenle nasıl bir durumla karşı karşıya olduğumuz bilinmemektedir. Bu çalışmanın amacı, İstanbul ve Afyonkarahisar illerindeki tıp fakültelerinden tıpta uzmanlık sınavına hazırlanan öğrencilerin psikiyatri asistanlığı hakkındaki tutumlarını araştırmak ve karşılaştırmaktır.

YÖNTEM

Çalışmaya, İstanbul Üniversitesi (İ.Ü.) ve Afyon Kocatepe Üniversitesi (A.K.Ü.) tıp fakültelerinde, son sınıfı okuyan ya da bu okullardan mezun olmuş ve tıpta uzmanlık sınavına hazırlanan öğrenciler alındı. Sözü edilen üniversitelerin kütüphanelerinde sınava hazırlanan öğrencilerin çoğuna ulaşılarak konuyla ilgili bilgi verildi. İstanbul'daki öğrencilerden 100 kişi zaman kısıtlılığı nedeniyle bu çalışmaya katılmak istemedi. Afyon'dan bütün öğrenciler çalışmaya katılmayı kabul etti. Mezun olan öğrencilerden birden fazla uzmanlık sınavına girenler (mezuniyetleri eski olanlar) ya da tıp mesleğini icra etmeye başlayanlar çalışma dışında tutuldu. Katılımcıların bilgilendirilmiş onamı alındıktan sonra, sosyodemografik özellik anketinin ardından, ekibimizin hazırladığı 39 sorudan oluşan, branş tercihinde nelerin etkili olduğunu ve psikiyatri asistanlığına karşı öğrencilerin bakışını araştıran bir anket verildi. Bu anketteki sorulara

5 farklı yanıt vermek mümkündü (kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, nötralmim, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum). Bulgular istatistik programına aktarılrken, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum ile katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum yanıtları birleştirildi. Çalışmada Helsinki Deklarasyonu ölçütlerine uyulmuş ve çalışma için İstanbul Üniversitesi yerel etik kurul onayı alınmıştır.

Veriler SPSS 13.0 programı ile kayıt edildi. Daha sonra verilerin frekans analizi yapıldı. İki grubun verilerini karşılaştırmak için Student's t testi ve Ki-kare testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık değeri $p < 0.05$ olarak kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmaya 137 tıp fakültesi öğrencisi katıldı. Katılımcıların yaşları 24.42 ± 1.59 (İstanbul'dakiler 24.53 ± 1.80 ve Afyonkarahisar'dakiler 24.17 ± 0.86 , $p=0.22$) idi. Şehirlere göre dağılıma bakıldığında, %70.1'i (n=97) İstanbul, %29.9'u (n=40) Afyonkarahisar ilinden idi. Tıpta uzmanlık sınavına (TUS) hazırlananların 96'sı erkek, 61'i kadın ve 120'si son sınıftı; yalnızca 17 kişi (hepsi İstanbul ikametli) mezun öğrencilerden oluşmaktaydı. Kırk iki kişi daha önce psikiyatrik tedavi görmüşken, 95 kişi daha önce psikiyatrik destek almamıştı. Katılımcıların en çekici buldukları ilk dört dal, kulak burun boğaz (%27.7), göz hastalıkları (%23.3), iç hastalıkları (%20.5) ve kardiyoloji (%20.4) idi. Psikiyatryi çekicilikte ilk üç sırada kabul etme oranı %18.2 idi. Öğrencilerin en itici olarak düşündükleri üç branş ise, azalan sırayla şöyleydi: genel cerrahi (%43.0), fizik tedavi ve rehabilitasyon (%26.3), dahiliye (%24.9). Psikiyatri branşını itici bulma oranı %16 idi. Bütün tıp dalları içinde en saygın branş olarak kardiyoloji (%31.4) ve plastik cerrahi (%16.1) yer almaktaydı. Psikiyatri uzmanlığının saygınlığına inanma oranı %0.7 (n=1) idi. En çok maddi kazanç getirdiği düşünülen dallar %57.7 ile kadın doğum hastalıkları ve %10.9 ile plastik cerrahi iken, psikiyatri için bu oran %0.7 (n=1) bulundu. En az kazandırdığı düşünülen branşlar arasında ise, temel bilimlere ait dallar (%27.8) ve nöroloji (%16.0) ön sıralarda gelmekteydi. Kadın doğum hastalıkları ve kardiyoloji dallarının az kazandırdığına inanan hiç kimse yoktu ve psikiyatri için bu oran %2.9 idi. "İyi para kazandırması tercih nedenidir." yorumuna katılımcıla-

Tablo 1: TUS'a hazırlanan öğrencilerin genel olarak bir branş tercihindeki tutumları

İstanbul / Afyonkarahisar	Katılıyorum %	Nötrüm %	Katılmıyorum %	χ^2	p
İyi para kazandıran bir branş benim için tercih nedenidir.	48.3/39.0	27.5/29.3	24.2/31.7	2.35	0.308
Nöbetinin az olması ya da bedensel açıdan az yorulmam bir branşı seçmemde önemlidir.	67.5/56.3	14.2/16.9	18.5/26.8	7.79	0.023*
Bir branşı seçerken o branşın bulunduğu yerin özellikleri (deniz kenarı, ılıman iklim, büyük şehirlere kolay ulaşım) önemlidir.	79.2/73.2	10.8/14.6	10.0/12.2	0.49	0.790
Hastalarımı yardım edebildiğime inanmam o branşı tercih etmem için gereklidir.	81.7/65.9	13.3/26.8	5.0/7.3	10.71	0.005*
Bütün tıp branşlarındaki hekimler şiddete maruz kalabilirler.	87.5/73.2	4.2/12.2	8.3/14.6	17.67	<0.001*
Psikiyatriyi bir kariyer olarak seçmeyi düşünürüm.	24.2/31.7	30.0/29.3	45.8/39.0	5.23	0.073

Not: Kesinlikle katılıyorum seçeneği "Katılıyorum", kesinlikle katılmıyorum seçeneği ise "Katılmıyorum" başlığı altında verilmiştir.

* İstatistiksel olarak anlamlı, İstanbul ve Afyonkarahisar tıp öğrencileri arasındaki karşılaştırma Ki-Kare testi ile yapılmıştır.

Tablo 2: TUS'a hazırlanan öğrencilerin psikiyatri özelinde tercih tutumları

İstanbul / Afyonkarahisar	Katılıyorum %	Nötrüm %	Katılmıyorum %	χ^2	p
Bütün tıp dalları içinde psikiyatri az saygındır.	13.3/14.6	22.5/26.8	64.2/58.5	1.06	0.588
Bence psikiyatri hekimliği finansal açıdan yeterince doyurucudur.	50.0/46.3	35.0/46.3	15.0/7.4	5.13	0.078
Psikiyatri branşını seçeceksem büyük şehirlerde eğitim almam gereklidir.	69.2/46.3	23.3/34.1	7.5/19.5	16.19	<0.001*
Psikiyatri dalının bilimsel ve biyolojik temeli daha az, sosyal temeli daha fazladır.	44.2/34.1	19.2/31.7	36.7/34.1	7.20	0.027*
Aslında insan davranışı, kişilik yapıları ile ilgilenme psikiyatriyi cazip kılmaktadır.	70.0/68.3	15.0/19.5	15.0/12.2	0.838	0.658
Empati kurabilme, dinleme ve sözel alanda becerili olma gibi bireysel özelliklere bağlı olması, psikiyatriyi tercih etmemi güçleştirmektedir.	47.5/41.5	20.0/22.0	32.5/46.3	1.38	0.710
TUS'ta psikiyatri branşını kazanırsam geçmiş başarılarıma göre kendimi başarısız bulurum.	12.5/7.3	12.5/9.8	75.0/82.9	1.92	0.381
Ailem ve yakın çevrem psikiyatri branşını kazanırsam geçmişimdeki başarılarıma göre beni başarısız bulurlar.	15.8/4.9	15.0/19.5	69.2/65.9	7.32	0.026*

Not: Kesinlikle katılıyorum seçeneği "Katılıyorum", kesinlikle katılmıyorum seçeneği ise "Katılmıyorum" başlığı altında verilmiştir.

* İstatistiksel olarak anlamlı, İstanbul ve Afyonkarahisar tıp öğrencileri arasındaki karşılaştırma Ki-Kare testi ile yapılmıştır.

rın %50.3'ü katılıyorum, %21.2'si ise katılmıyorum demişlerdi. Ayrıca, nöbetin az olmasının tercih nedeni olduğuna katılanların oranı %69.4 iken, katılmayanların %18.2 idi. Dal seçiminde, çalışılacak yerin coğrafi özelliklerini önemli bulanların oranı %75.9, bulmayanların oranı %12.4 idi. Branş tercihinde, hastalarının tedaviden yarar görebildiğine inanmayı önemli bulanların oranı %81.8 idi. Hastaların sorunlarına en çok yar-

dım edildiğine inanılan branşlar ise, şöyle sıralanmaktaydı: %41.6 ile genel cerrahi ve %10.2 ile kadın doğum hastalıkları. Katılımcıların yalnızca %1.5'i, psikiyatri hastalarının tedaviden yarar gördüğüne inanimaktaydı. Hekimlerin şiddete maruz kalabilmelerinin branştan bağımsız olduğunu düşünenlerin oranı %89.0 idi. TUS'a hazırlanan öğrencilerin kariyer seçiminde genel olarak dikkat ettikleri, önem verdikleri durumları

ve tutumlarını araştıran sorulara verdikleri yanıtlar Tablo 1’de özetlenmiştir (Tablo 1).

Psikiyatri kariyeri özelinde araştırılan sorulardan biri “psikiyatryi bir kariyer olarak düşünme” idi ve düşünebileceklerin oranı %27.0 iken, düşünmeyenlerin oranı %43.8 idi. Bu branşı diğer tıp dallarına göre daha az prestijli ve daha az saygın bulanların oranı %12.4 iken, buna katılmayanların oranının %64.9 olduğu görüldü. Psikiyatri hekimliğini maddi açıdan doyurucu bulanlar ise %50.3 oranında idi. “Kişi psikiyatryi kariyer olarak tercih ederse, büyük şehirde olması gerekir” düşüncesine katılanların oranı %69.3 iken, %8.8’i bu görüşe katılmamaktaydı. Katılımcıların %43.1’i psikiyatryi “bilimsel temeli az”, daha çok “sosyal bir branş” olarak nitelendirmekteydi. Asistan adayı katılımcıların %54’ü psikiyatri hastaları ya da hastalıkları karşısında kendini diğer branşlardan daha etkisiz hissedebileceklerini

düşündüklerini belirtmişlerdir. Öte yandan, katılımcıların %60.8’i, psikiyatri branşını cazip kılanın insan davranışını anlama ve kişiliklerle ilgilenmenin olduğuna inanmaktaydılar. Ancak %61.3’ü, psikiyatri hastalıklarının tedavisinin güç ve iyileşmenin az olduğunu düşünmekteydi. TUS’a hazırlanan katılımcıların %48.2’si psikiyatri asistanlığını, fazlasıyla bireysel özelliklere bağlı olduğu için tercih etmeyeceklerini vurgulamaktaydı. Katılımcıların %60’tan fazlası psikiyatri kariyerinin uçuk kaçık şeylerle, değer yargıları veya dinle fazla uğraşmaya yol açtığına inanmamaktaydı. “Psikiyatri pratiğinde yalnızca cinsellik konuşuluyor” önerisine katılımcıların %2.2’si katılmaktaydı. Asistan adayı öğrencilerin psikiyatri kariyeri özelinde dikkat ettikleri, önem verdikleri durumları ve tutumlarını araştıran sorulara verdikleri yanıtlar Tablo 2, 3 ve 4’te özetlenmiştir (Tablo 2, 3, 4).

Tablo 3: TUS’a hazırlanan öğrencilerin psikiyatri hastalıkları ya da hastalarına bakışları

İstanbul / Afyonkarahisar	Katılıyorum %	Nötrüm %	Katılmıyorum %	χ^2	p
Psikiyatri hastaları tedaviden pek yarar görmemektedir.	28.3/26.8	20.8/24.4	50.8/48.8	1.15	0.562
Psikiyatri hastaları/hastalıkları karşısında kendimi diğer branşlara göre daha etkisiz bulabilirim.	55.8/51.2	17.5/17.1	26.7/31.7	0.214	0.899
Psikiyatri hastaları/hastalıkları karşısında aşırı stresli olabilir ve kendimi yeterli hissetmeyebilirim	35.8/39.0	24.2/29.3	40.0/31.7	0.69	0.260
Psikiyatri hastaları tarafından şiddete/saldırıya maruz bırakılma riski beni psikiyatri tercihinden uzaklaştırıyor.	15.8/17.1	14.2/14.6	70.0/68.3	0.23	0.989
Psikiyatri dalında hasta veya yakınları tarafından şiddete maruz kalma diğer branşlara göre fazladır.	36.7/39.0	26.7/26.8	36.6/34.1	0.09	0.954
Psikiyatride hastalıklar uzun sürmekte, ağır seyretmekte ve iyileşme çok az olmaktadır.	60.8/43.9	29.2/26.8	20.0/29.3	7.75	0.023*
Psikiyatri hastaları benim psikolojik problemlerimi hatırlatabilirler, bu nedenle psikiyatryi tercih etmem.	15.8/9.8	12.5/17.1	71.7/73.2	2.49	0.287

Not: Kesinlikle katılıyorum seçeneği “Katılıyorum”, kesinlikle katılmıyorum seçeneği ise “Katılmıyorum” başlığı altında verilmiştir.

* İstatistiksel olarak anlamlı, İstanbul ve Afyonkarahisar tıp öğrencileri arasındaki karşılaştırma Ki-Kare testi ile yapılmıştır.

Tablo 4: TUS’a hazırlanan öğrencilerin psikiyatri ile ilgili mitlere inanışları

İstanbul / Afyonkarahisar	Katılıyorum %	Nötrüm %	Katılmıyorum %	χ^2	p
Psikiyatri hekimleri daha fazla imtihan girişiminde bulunuyorlar.	12.5/7.3	45.8/48.8	41.7/43.9	1.74	0.419
Psikiyatri uzmanları uçuk kaçık şeylerle uğraşıyorlar.	17.5/22.0	18.3/24.4	64.2/53.7	1.75	0.416
Psikiyatri insanın hayata bakışını, değer ve yargılarını, dini inançlarını etkileyebilen, insanı korkutan bir branş.	22.5/19.8	17.5/16.8	60.0/63.4	1.54	0.110
Psikiyatride cinsellikten başka bir şey konuşulmuyor.	2.5/4.9	10.0/12.0	87.5/83.2	1.98	0.765

Not: Kesinlikle katılıyorum seçeneği “Katılıyorum”, kesinlikle katılmıyorum seçeneği ise “Katılmıyorum” başlığı altında verilmiştir.

İstanbul ve Afyonkarahisar illerinde eğitim gören ve TUS'a hazırlanan öğrenciler arasında yaş, doğum yeri, yetiştiği yer, cinsiyet, yetiştiği aile biçimi, ailenin gelir düzeyi ve daha önce psikiyatrik destek alma bakımından anlamlı bir farklılık yoktu. İstanbul'da yaşayan öğrenciler "daha az nöbet" ve "daha az yorulmanın" branş tercihinde önemli olduğuna, Afyonkarahisar ilindeki öğrencilere göre, daha yüksek sayıda katılmaktaydı ($\chi^2=7.79$; $p=0.023$). "Psikiyatri eğitimi için büyük şehir şart" diyenlerin oranı İ.Ü. öğrencilerinde daha fazlaydı ($\chi^2=16.19$; $p<0.001$). Ayrıca, daha fazla İ.Ü. öğrencisi bütün tıp dallarındaki hekimlerin şiddete maruz kalabileceği fikrine katılmaktaydı ($\chi^2=17.67$; $p<0.001$). Yine, daha fazla İ.Ü. öğrencisi psikiyatride hastalıkların uzun, tedavisinin zor ve tedaviye yanıtın az olduğunu düşünmekteydi ($\chi^2=7.77$; $p=0.023$). Daha fazla İ.Ü. öğrencisi "psikiyatridi kazanmanın aileleri tarafından başarısızlık olarak algılanacağına" inanmaktaydı ($\chi^2=7.32$; $p=0.026$). Afyonkarahisar'da okuyan öğrenciler, "psikiyatride ilaç endüstri desteğinin önemli" olduğunu anlamlı olarak fazla belirtmekteydiler ($\chi^2=9.74$; $p=0.008$).

Katılımcıların psikiyatri asistanlığına tutumları, cinsiyetler açısından da değerlendirildi. Erkek öğrenciler iyi para getiren branşları, kadınlara göre daha fazla tercih etme eğilimindeydiler ($\chi^2=14.10$; $p=0.001$). Kadın öğrenciler, psikiyatri hastaları ya da hastalıkları karşısında kendilerini etkisiz hissedebileceklerine inanmaktaydılar ($\chi^2=8.84$; $p=0.012$). Bunun yanında, kadın öğrencilerin bir kısmı, psikiyatri hastalarının gerçekleştirebileceği şiddete maruz kalabilme olasılığı nedeniyle psikiyatri kariyerinden uzak durduklarını belirtmekteydi ($\chi^2=13.01$; $p<0.001$).

TARTIŞMA

Birçok ülke, tıp öğrencilerinin psikiyatridi kariyer olarak seçme eğilimlerini araştırmıştır ve son 30-40 yılda psikiyatridi tercih etmenin batı ülkelerinde düşüş eğilimine girdiği gözlenmiştir (9). Bütün dünyada tıp öğrencileri, daha kontrol edilebilir bir yaşam biçimi sunuyor olmanın (daha az zaman tüketen, özel muayene olanakları) ve hastalara yardım edebilme olanaklarının asistanlık tercihinde önemli olduğunu, ancak prestij

ya da finansal doygunluk konusunda karmaşık düşünceler taşıdıklarını belirtmektedir (4,10). Bizim çalışmamızda, kontrol edilebilir yaşam bağlamında tercih edilecek branşın nöbet sayısının azlığına önem verme üçte iki, branşın bulunduğu şehrin deniz kenarında, büyük şehirlere yakın olması ya da ılıman iklime sahip olması gerektiğini düşünenlerin oranı ise dörtte üç idi. Çalışmamızda anlamlı olarak daha fazla sayıda İ.Ü. öğrencisi, daha az nöbet ve daha az yorulmanın önemine inanmaktaydı. İstanbul, endüstrileşmenin ve yaşamda koşuşturmanın Afyonkarahisar ile karşılaştırılmayacak kadar yoğun olduğu bir şehirdir. Bu şehirde eğitim gören öğrencilerin kendi yaşamlarının daha kontrollü ve konforlu olmasını istemeleri, şehrin bu özelliklerinden kaynaklanabilir. Yine de, bulgularımız tıp öğrencilerinin, yaşamlarında kalite açısından kontrol edebilecekleri mesleki özelliklere önem verdiklerini desteklemektedir. Ancak bu konfor yaklaşımı, mesleki eğitim ve beceri söz konusu olunca yerini daha farklı beklentilere bırakmaktadır. Çünkü bu çalışmamızda, "Psikiyatri branşını seçersem, büyük şehirlerde eğitim almam gerekir." düşüncesi her 10 katılımcıdan yedisince önemli bulunmuştu. Eğitim ve büyük şehirde olma arasında ilişki bilimsel yazında hiç saptanmamış ve üzerinde tartışılmamıştır. Ancak, ülkemizde psikiyatri hekimliği açısından donanımlı olan ve donandıkları becerilerle (örn. çeşitli psikoterapiler) insanları eğitenler -istisnalar hariç- çoklukla büyük şehirlerde yaşamaktadır.

Bir çalışmada öğrencilerin, psikiyatrinin maddi olarak kadın doğum ve genel cerrahiden daha az kazandırdığına, ancak iç hastalıkları, pediatri dallarından daha fazla kazandırdığına inandıkları bulunmuştur (1). Bu çalışmamızda, en çok kazandırdığına inanılan branşlar, kadın doğum hastalıkları ve plastik cerrahi iken, bu durumu psikiyatri için kabul eden sadece bir kişi idi. Ayrıca öğrencilerin %50'si, iyi kazandırmanın branş tercihinde önemli olduğunu belirtmişlerdi. Bununla beraber, psikiyatridi ilk üç tercihte bulundurma oranı %18'in üzerindeydi. Bu da, tıp öğrencilerinin prestije ve maddi kazanca önem verdiklerini, ancak bunların tek başına branş seçimi için belirleyici olmadığı görüşünü desteklemektedir. Abramowitz ve Bentov-Gofrit'in (1) çalışmasında, psikiyatri, genel dahiliye ve kadın doğum hastalıkları ile birlikte en düşük saygınlıkta branşlar ola-

arak belirtilmiştir. Çalışmamızda, saygınlık bakımından en prestijli branşlar kardiyoloji ve plastik cerrahi iken, psikiyatridi saygın bulan yalnızca bir kişi idi. Anlamli olarak daha fazla sayıda İ.Ü. öğrencisi, psikiyatridi kazanmanın aileleri tarafından düşük başarı olarak algılanacağını düşünmekteydi. Yapılan başka iki çalışmada, psikiyatri branşının aileler tarafından düşük başarı olarak algılanabileceği üzerinde durulmuştur (11,12). İstanbul şehrindeki tıp fakültelerini kazanma puanı, A.K.Ü. Tıp Fakültesi'ninkinden daha yüksektir. Ayrıca, ülkemizde insanların –dolayısıyla da ailelerin- gözünde büyük şehirdeki tıp fakültelerini kazanmak, daha başarılı bir eylem olarak algılanmaktadır. Bu iki durum İ.Ü. tıp öğrencilerinin algılarını etkilemiş olabilir.

“Hastalara yardım edebilmeyi” branş tercihinde önemseme oranı %81.8 idi ve bu, bizim önemli bulgularımızdan biriydi. Ancak, katılımcıların yalnızca %1.5'i psikiyatri hastalarının tedaviden yarar gördüğüne inanmaktaydı. Buna ek olarak, “psikiyatri hastalıklarının uzun sürdüğü, iyileşmenin çok az olduğunu” kabul etme oranı %61.3'tü. Kronik ve yeterince iyileşmeyen hastalar psikiyatri tercihinde kafa karışıklığına yol açmaktadır (13). Bununla birlikte, bir başka çalışmada, psikiyatridi tıp eğitimi boyunca ciddi olarak düşünmüş öğrencilerin, psikiyatridi bir kariyer olarak düşünmeyenlere göre, hastaların tedaviye daha iyi yanıt vermiş olduğuna inandıkları bulunmuştur. Bu sorunun üstesinden gelmek için, psikotropik ilaçların ve psikoterapinin etkinliğinin fark edilir biçimde arttığı öğrencilere gösterilmelidir (7,14). Aynı zamanda, stajyerlik boyunca çocuk psikiyatrisinde klinik deneyimler ve ayakta psikiyatri hastalarıyla stajyerlerin daha çok karşılaşmasının, onların “gerçek dünyada” neler olduğunu görmelerine daha yardımcı olacağı düşünülmektedir. Yalnızca, geleneksel olarak, yatan hastayla karşılaşan stajyerlerin psikiyatri hastalıklarının tedavi edilemez ve iyileşmez olduklarına olan inançları pekişecektir (7,14). Ayrıca, konsültasyon ve liyezon uygulamaları ve sonuçlarını görecektir stajyer öğrencide, psikiyatri tedavilerinin etkinliğini kabullenme artırılabilir. Psikiyatri hastalıkları hakkında umutsuz bakış, İ.Ü. öğrencilerinde anlamli olarak daha yaygındı. A.K.Ü.'de bir rotasyon dönemi dört-altı öğrenciden oluşurken, bu sayı İ.Ü. tıp fakülteleri için 30-50 kişiden oluşmaktadır. İ.Ü.'de bu

kadar yüksek sayı ile psikiyatri hastalarını ve tedavi sonuçlarını değerlendirmek zor olabilir. Ayrıca, daha fazla sayıda İ.Ü. öğrencisi, geleneksel biçimde yatan hasta servisinde eğitim görmekte ve ayakta hasta gözlemi daha az olmaktadır. Bu durumun olası bir başka nedeni de, ülkemizde dirençli psikiyatri hastalarının son umut olarak büyük şehirleri tercih etmesi ve öğrencilerin de bu hastalarla karşılaşması olabilir.

Çalışmamızda her iki ya da üç tıp öğrencisinden biri, psikiyatri hastaları karşısında kendini etkisiz, stresli bulup, yeterli hissedemeyebileceğini düşünmekteydi. Psikiyatri hastalarının yanında kendini huzursuz hissetme (4), stajyerlerin psikiyatri hastaları yanında kendilerini stresli bulmaları (2), psikiyatridi düşünenlerin psikiyatri hastaları ile birlikte olduklarında kendilerini “meydan okunmuş”, düşünmeyenlerin ise “engellenmiş” gibi hissetmeleri (15) bilimsel yazında sıkça vurgulanmış olan, psikiyatri tercihindeki sorun alanıdır. Psikiyatride öğrencilerin staj boyunca kendini yetkin ve etkin hissedebilecekleri, aşırı strese girmeyebilecekleri eğitim yolları bulunmalı ve bu yöndeki çabalar desteklenmelidir. Ayrıca, stajyer öğrencilere bir parça stresin, her yeni rotasyonda olduğu gibi, psikiyatri rotasyonunda da kaçınılmaz olduğu belirtilmelidir (16,17). Ancak stresi azaltmak için hastayla birlikte bulunma saatlerinin azaltılması ve yanlış biçimde psikiyatrinin “kolay bir staj” olarak algılanması önerilmemektedir (15).

Psikiyatri asistanları ve öğrencileri bir arada değerlendirildiğinde, saldırıya maruz kalma oranı %90'lara çıkmaktadır (18) ve bu durumun psikiyatridi kariyer olarak tercih etmeyi etkileyebileceği öne sürülmüştür (19). Psikiyatri hastaları tarafından şiddet/saldırıya maruz kalma riskinin psikiyatri tercihinden uzaklaştırıldığını düşünen öğrencilerin oranı, çalışmamızda %16 idi ve bu varsayımı desteklemekteydi. Bunun, “hekimliği branş tercihinden bağımsız olarak, şiddete maruz kalmayla ilişkili” bulanların oranının %89 gibi yüksek olması ve ülkemizde şiddetin hekimlikte kanıksanmış bir durum olarak kabul edilmesinden kaynaklanabileceği düşünüldü. Aynı zamanda, daha fazla sayıda İ.Ü. öğrencisi şiddete maruz kalmayı kabullenmekteydi. Bu durum, İstanbul'un şiddet içeren olayların daha fazla yaşandığı bir metropol şehir olmasından kaynaklanabilir.

Bu çalışmanın en önemli kısıtlılığı katılımcı sayısının az olmasıdır. Bunun dışında, veriler kesitsel bir çalışma sonucunda elde edilmiştir. Oysa, tıp fakóltesi đrencilerinin s¼re içinde uzmanlık alanı seçimlerinin değiştiği belirtilmektedir (2,20). Diğer bir kısıtlılık ise, çalışmanın anket çalışması ve kişinin kendi verdiği bilgilere dayanmasıdır. Bu t¼r kendilik bildirimli çalışmalarda bazen sosyal olarak kabul edilen yanıtlar verilebilmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma tıp fakóltesi đrencilerinin bir alan tercihinde genel olarak nelere dikkat ettiklerini ve psikiyatri asistanlığı hakkındaki g¼r¼řlerini araştıran ilk çalışma olması bakımından önemlidir. Çalışmada, đrencilerin en çok önem verdikleri hastalara yardım edebilmenin yanı sıra, daha kontrol edilebilir yaşam biçimlerini sunan asistanlık alanlarını da g¼z n¼nde bulduklarını anlaşılmıştır. Ayrıca, eğitim g¼r¼len illerin de öğrencilerin tercihini etkilediği g¼zlenmiřtir.

KAYNAKLAR

1. [Abramowitz MZ, Bentov-Gofrit D. The Attitudes of Israeli Medical Students Toward Residency in Psychiatry. Acad Psychiatry 2005; 29:92-95.](#)
2. [Cutler JL, Alspector SL, Harding KJ, Wright LL, Graham MJ. Medical Students' Perceptions of Psychiatry as a Career Choice. Acad Psychiatry 2006; 30:144-149.](#)
3. [Sierles FS, Vergare MJ, Hojat M, Gonelka JS. Academic performance of psychiatrists compared to other specialists before, during, and after medical school. Am J Psychiatry 2004; 161:1477-1482.](#)
4. Balon R, Franchini GR, Freeman PS, Hassensfeld IN, Keshavan MS, Yoder E. Medical students' attitudes and views of psychiatry: 15 years later. Acad Psychiatry 1999; 23:30-36.
5. Feifel D, Moutier CY, Swerdlow NR. Attitudes toward psychiatry as a prospective career among students entering medical school. Am J Psychiatry 1999; 156:1397-1402.
6. [Goldacre MJ, Turner G, Fazel S, Lampert T. Career choices for psychiatry: national surveys of graduates of 1974-2000 from UK medical schools. Br J Psychiatry 2005; 186:158-164.](#)
7. [Feldmann TB. Medical Students' Attitudes toward Psychiatry and Mental Disorders. Acad Psychiatry 2005; 29:354-356.](#)
8. [Sierles FS, Dinwiddie SH, Patroi D, Atre-Vaidya N, Schrift MJ, Wodart JL. Factors affecting medical student career choice of psychiatry from 1999 to 2001. Acad Psychiatry 2003; 27:260-268.](#)
9. [Malhi GS, Parker GB, Parker K, Kirby KC, Boyce P, Yellowlees P, Hornabrook C, Jones K. Shrinking away from psychiatry? A survey of Australian medical students' interest in psychiatry. Aust N Z J Psychiatry 2002; 36:416-423.](#)
10. Dorsey ER, Jarjoura D, Rutecki G. Influence of controllable lifestyle on recent trends in specialty choice by US medical students. JAMA 2003; 290:1173-1178.
11. Nielsen AC, Eaton JS. Medical students' attitudes about psychiatry: implication for psychiatric recruitment. Arch Gen Psychiatry 1981; 38:1144-1154.
12. Perry S, Cella DF, Klar H, Simring S, Oldham J, Tardiff K. Medical students selecting psychiatric careers—a distinct breed. J Psychiatr Educ 1988; 12:177-181.
13. Sierles FS, Taylor MA. Decline of U.S. medical student career choice of psychiatry and what to do about it. Am J Psychiatry 1995; 152:1416-1425.
14. Gat I, Abramowitz MZ, Bentov-Gofrit D, Cohen R. Changes in the Attitudes of Israeli Students at the Hebrew University Medical School toward Residency in Psychiatry: A Cohort Study. Isr J Psychiatry Relat Sci 2007; 44:194-203.
15. Bashook PG, Weissman SH. Senior medical students' perceptions of the psychiatric clerkship. Am J Psychiatry 1982; 139:1614-1616.
16. Kris K. Distress precipitated by psychiatric training among medical students. Am J Psychiatry 1986; 143:1432-1435.
17. [Ney PG, Tam WWK, Maurice WL. Factors that determine medical student interest in psychiatry. Aust N Z J Psychiatry 1990; 24:65-76.](#)
18. [Kozłowska K, Nunn K, Cousens P. Adverse experiences in psychiatric training, part 2. Aust N Z J Psychiatry 1997; 31:641-652.](#)
19. Tyrer P. From the editor's desk. Br J Psychiatry 2005; 186:175-176.
20. [Compton MT, Frank E, Elon L, Carrera J. Changes in U.S. medical students' specialty interests over the course of medical school. J Gen Intern Med 2008; 23:1095-1100.](#)